

ZALECENIA

KOMISJA

ZALECENIE KOMISJI

z dnia 20 sierpnia 2009 r.

w sprawie umiejętności korzystania z mediów w środowisku cyfrowym w celu stworzenia bardziej konkurencyjnego sektora audiowizualnego i treści cyfrowych oraz stworzenia integracyjnego społeczeństwa opartego na wiedzy

(2009/625/WE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 211 ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 20 grudnia 2007 r. Komisja wydała komunikat „Europejskie podejście do umiejętności korzystania z mediów w środowisku cyfrowym” ⁽²⁾ skupiający się na umiejętności korzystania z mediów w zakresie informacji handlowych i obejmujący kwestie związane z reklamą i z umiejętnościami korzystania z mediów w zakresie dzieł audiowizualnych oraz dotyczący częściowo podnoszenia świadomości w zakresie filmu europejskiego i rozwijania umiejętności w zakresie kreatywności oraz umiejętności korzystania z mediów internetowych, dzięki którym, na przykład, obywatele dowiedzieliby się więcej o sposobie funkcjonowania wyszukiwarek internetowych.
- (2) W swoim sprawozdaniu w sprawie umiejętności korzystania z mediów w środowisku cyfrowym ⁽³⁾ Parlament Europejski wezwał Komisję do rozwijania polityki wspierania umiejętności korzystania z mediów we współpracy ze wszystkimi instytucjami europejskimi oraz z podmiotami lokalnymi i regionalnymi.
- (3) W konkluzjach Rady w sprawie umiejętności korzystania z mediów ⁽⁴⁾ przyjętych przez Radę ds. Edukacji, Młodzieży i Kultury na posiedzeniu w dniach 21–22 maja 2008 r. poparto zaproponowane przez Komisję Europejską strategiczne podejście zakładające, że umiejętność korzystania z mediów stanowi istotny element służący aktywności obywatelskiej w nowoczesnym społeczeństwie informacyjnym.

(4) W październiku 2008 r. Komitet Regionów przyjął opinię „Kreatywne treści *online*” oraz „Umiejętność korzystania z mediów” ⁽⁵⁾.

(5) Rada w Lizbonie ⁽⁶⁾ stwierdziła, że „sektor treści cyfrowych tworzy wartość dodaną poprzez wykorzystywanie i tworzenie sieci europejskiej różnorodności kulturowej”. W zapoczątkowanej w 2007 r. europejskiej agencji kultury ustanowiono strategiczne ramy polityczne mające na celu sprostanie kluczowym wyzwaniom w dziedzinie kultury, podczas gdy w konkluzjach Rady z maja 2009 r. w sprawie kultury jako katalizatora twórczości i innowacji podkreślono szczególny wkład, jaki kultura może wnieść w twórczość i innowację oraz zachęcono do postrzegania innowacji w sposób szeroki, jako części strategii lizbońskiej po 2010 r. Jest to także szczególnie istotne w ramach inicjatywy i2010 Komisji Europejskiej w celu wzmocnienia konkurencyjności w sektorze technologii informacyjno-komunikacyjnych i utworzenia jednolitej europejskiej przestrzeni informacyjnej.

(6) Wyższy poziom umiejętności korzystania z mediów pomógłby w znacznej mierze w zbliżeniu się do celów Unii Europejskiej ustanowionych podczas posiedzenia Rady Europejskiej w Lizbonie i w inicjatywie i2010, odnoszących się w szczególności do bardziej konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy, i przyczyniłby się tym samym do powstania bardziej integracyjnego społeczeństwa informacyjnego.

(7) Konsultacje społeczne przeprowadzone pod koniec 2006 r. wykazały, że w Europie stosowane są różne praktyki i osiągane są nierówne poziomy umiejętności korzystania z mediów. Równocześnie uznaje się, że nie ma ustalonych kryteriów lub standardów służących dokonywaniu oceny umiejętności korzystania z mediów i że istnieje pilna potrzeba dokonania szerszego i długoterminowego badania w celu ustalenia tych kryteriów.

⁽¹⁾ Dz.U. C 325 z 24.12.2002, s. 1.

⁽²⁾ COM(2007) 833 wersja ostateczna.

⁽³⁾ 2008/2129(INI) z dnia 24 listopada 2008 r.

⁽⁴⁾ 2008/C 140/08.

⁽⁵⁾ CdR 94/2008.

⁽⁶⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=REPORT&reference=A6-2005-0278&language=EN>

- (8) W badaniu „Obecne tendencje i podejścia w zakresie umiejętności korzystania z mediów” przeprowadzonym na potrzeby Komisji w drugim półroczu 2007 r. stwierdzono, że na szczeblu europejskim istnieją pewne przeszkody utrudniające rozwój w dziedzinie umiejętności korzystania z mediów. Do przeszkód tych należą w szczególności brak wspólnej wizji, brak widoczności na poziomie europejskim inicjatyw krajowych, regionalnych i lokalnych, brak europejskich sieci i brak koordynacji pomiędzy zainteresowanymi stronami.
- (9) Bardzo ważne byłoby posiadanie możliwości badania, określania i upowszechniania dobrych praktyk w tej dziedzinie na terenie całej Unii Europejskiej oraz możliwości tworzenia i wspierania europejskich sieci wśród zainteresowanych stron.
- (10) Zdolność obywateli europejskich do podejmowania świadomych i zróżnicowanych wyborów w roli konsumentów mediów przyczyniłaby się do zwiększenia konkurencyjności europejskiego sektora audiowizualnego i treści cyfrowych.
- (11) Umiejętność korzystania z mediów odnosi się do zdolności do korzystania z mediów, rozumienia i krytycznej oceny różnych aspektów mediów i ich treści oraz porozumiewania się w różnych kontekstach.
- (12) Rozpowszechnianie kreatywnych treści cyfrowych i zwiększenie liczby platform dystrybucji *online* i mobilnych platform dystrybucji stawia nowe wyzwania w zakresie umiejętności korzystania z mediów. W dzisiejszym świecie obywatele muszą wykształcić umiejętności analityczne, które pozwalają na lepsze intelektualne i emocjonalne zrozumienie mediów cyfrowych.
- (13) Umiejętność korzystania z mediów obejmuje wszystkie media. Celem umiejętności korzystania z mediów jest zwiększenie świadomości ludzi w zakresie wielu form wiadomości medialnych, które napotykają w codziennym życiu. Wiadomościami medialnymi są programy, filmy, obrazy, teksty, dźwięki i strony internetowe przekazywane za pośrednictwem różnych form komunikacji.
- (14) Umiejętność korzystania z mediów odgrywa istotną rolę w podnoszeniu świadomości w zakresie europejskiego dziedzictwa audiowizualnego i tożsamości kulturowych oraz w zwiększaniu wiedzy i zainteresowania dziedzictwem audiowizualnym i nowymi europejskimi dziełami kultury.
- (15) Umiejętność korzystania z mediów jest związana z kwestią integracji i postaw obywatelskich w nowoczesnym społeczeństwie informacyjnym. Jest to podstawowa umiejętność przydatna nie tylko młodym ludziom, ale także osobom dorosłym i starszym, rodzicom, nauczycielom i osobom zatrudnionym w sektorze mediów. Dzięki Internetowi i technologii cyfrowej coraz większa liczba Europejczyków może obecnie tworzyć i rozpowszechniać obrazy, informacje i treści. Umiejętność korzystania z mediów jest obecnie uważana za kluczowy warunek konieczny do aktywnego i pełnego korzystania z obywatelstwa, a posiadanie tej umiejętności ma na celu zapobieganie ryzyku wykluczenia z życia społecznego i zmniejszanie tego ryzyka.
- (16) Społeczeństwo posiadające umiejętność korzystania z mediów stanowiłoby równocześnie bodziec i warunek konieczny do zaistnienia pluralizmu i niezależności mediów. Wyrażanie różnych opinii i pomysłów w różnych językach i reprezentowanie różnych grup w obrębie społeczności i w kontaktach między społecznościami ma pozytywny wpływ na takie wartości jak różnorodność, tolerancja, przejrzystość, sprawiedliwość i dialog. Dlatego też należy upowszechniać umiejętność korzystania z mediów we wszystkich grupach społecznych i uważnie obserwować rozwój tych umiejętności.
- (17) Demokracja zależy od aktywnego udziału obywateli w życiu swojej społeczności, a umiejętność korzystania z mediów zapewniłaby im umiejętności potrzebne do zrozumienia informacji napływających codziennie za pośrednictwem nowych technologii komunikacyjnych.
- (18) Na różnych poziomach powinno się inaczej podchodzić do umiejętności korzystania z mediów. Główną odpowiedzialność za sposoby uwzględnienia umiejętności korzystania z mediów w programach nauczania na wszystkich poziomach ponoszą państwa członkowskie. Rola pełniona przez władze lokalne jest także bardzo istotna, ponieważ są one bliżej obywateli i wspierają inicjatywy w nieformalnym sektorze edukacji. Społeczeństwo obywatelskie powinno także aktywnie przyczynić się do promowania umiejętności korzystania z mediów w sposób oddolny.
- (19) Inicjatywy Komisji, takie jak program MEDIA 2007 (decyzja nr 1718/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 listopada 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie programu wspierającego europejski sektor audiowizualny (MEDIA 2007) ⁽¹⁾) i dyrektywa w sprawie audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa 2007/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniająca dyrektywę Rady 89/552/EWG w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej ⁽²⁾), mające na celu poprawienie konkurencyjności europejskiego sektora audiowizualnego i treści cyfrowych, wnoszą wkład w umiejętność korzystania z mediów.

⁽¹⁾ Dz.U. L 327 z 24.11.2006, s. 12.

⁽²⁾ Dz.U. L 332 z 18.12.2007, s. 27.

- (20) Komisja zamierza monitorować starania podejmowane w zakresie umiejętności korzystania z mediów audiowizualnych i umiejętności korzystania z mediów w zakresie informacji handlowych zgodnie z motywem 37 dyrektywy w sprawie audiowizualnych usług medialnych, w szczególności w ramach Komitetu Kontaktowego ds. Audiowizualnych Usług Medialnych i w ramach obowiązku przedstawiania sprawozdań przewidzianego w art. 26 dyrektywy.
- (21) W ramach istniejących programów Komisja będzie wspierała projekty badawcze dotyczące umiejętności korzystania z mediów. W szczególności Komisja zamierza rozpocząć badanie poziomu świadomości zagrożeń związanych z rozpowszechnianiem danych osobowych w środowisku internetowym i badanie dotyczące sposobu ulepszenia korzystania z wyszukiwarek internetowych.
- (22) Inicjatywy związane z umiejętnością korzystania z mediów powinny także obejmować aspekt odnoszący się do świadomości roli, jaką odgrywa prawo autorskie.
- (23) Przetwarzanie danych osobowych w sieciach informacyjno-komunikacyjnych, w szczególności w celu przedstawiania konsumentom ofert dopasowanych do ich potrzeb, oraz wyzwania, jakie to przetwarzanie stwarza w odniesieniu do ochrony danych osobowych i poszanowania prywatności, muszą być przedmiotem inicjatyw dotyczących umiejętności korzystania z mediów. Sieci informacyjno-komunikacyjne rzeczywiście otwierają przed użytkownikami nowe możliwości, ale mogą też stwarzać jednostkom nowe zagrożenia, takie jak kradzież tożsamości, dyskryminacyjne profilowanie użytkowników lub ciągły nadzór. Komisja odniosła się do tych kwestii i możliwych rozwiązań w komunikacie w sprawie lepszej ochrony danych z wykorzystaniem technologii na rzecz ochrony prywatności ⁽¹⁾.
- (24) Inicjatywy związane z umiejętnością korzystania z mediów cyfrowych powinny zapewnić ścisłe zaangażowanie tradycyjnych wydawców ze względu na niezwykle cenne doświadczenia branży wydawniczej w odniesieniu do umiejętności korzystania z mediów poza środowiskiem internetowym i ze względu na coraz większy zwrot tej branży w kierunku produkowania i rozpowszechniania treści cyfrowych.
- (25) Komisja zamierza osiągnąć szersze porozumienie w sprawie istotnych aspektów umiejętności korzystania z mediów (definicji, celów) oraz wspierać badanie i wymianę dobrych praktyk w zakresie umiejętności korzystania z mediów w środowisku cyfrowym, w tym w zakresie gospodarki sektora mediów w Europie, w szczególności przez organizowanie spotkań Komitetu

Kontaktowego ds. Audiowizualnych Usług Medialnych ⁽²⁾, promowanie i wspieranie przedsięwzięć w ramach programu MEDIA 2007 ⁽³⁾, współpracę z innymi instytucjami europejskimi i organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Rada Europy, UNESCO i Alians Cywilizacji w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz promowanie partnerstwa publiczno-prywatnego w zakresie umiejętności korzystania z mediów,

NINIEJSZYM ZALECA:

- I. Aby państwa członkowskie, w stosownych przypadkach we współpracy z władzami odpowiedzialnymi za uregulowania w dziedzinie łączności audiowizualnej i elektronicznej oraz we współpracy z nadzorczymi organami ochrony danych:
 - 1) opracowały i wdrożyły inicjatywy współregulacji prowadzące do przyjęcia przez główne zainteresowane strony kodeksów postępowania i wspierały inicjatywy i wytyczne w zakresie samoregulacji dotyczące tematów określonych dla sektora mediów w części II poniżej;
 - 2) wspierały – w ramach kontynuacji bieżącego badania Komisji dotyczącego kryteriów oceny poziomów umiejętności korzystania z mediów w Europie – systematyczne badania przez prowadzenie analiz i projektów dotyczących różnych aspektów i wymiarów umiejętności korzystania z mediów w środowisku cyfrowym i ocenianie postępów w zakresie poziomów umiejętności korzystania z mediów;
 - 3) zainicjowały na konferencjach i podczas innych imprez publicznych debaty dotyczące włączenia umiejętności korzystania z mediów do obowiązkowego programu nauczania i uznania jej jako części zapewniania kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie określonych w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie;
 - 4) zintensyfikowały starania mające na celu pogłębienie świadomości krajowego i europejskiego dziedzictwa audiowizualnego poprzez organizowanie krajowych kampanii informacyjnych kierowanych do obywateli;
 - 5) podnosiły świadomość dotyczącą zagrożeń związanych z przetwarzaniem danych osobowych w sieciach informacyjno-komunikacyjnych poprzez szkolenia, dni informacyjne i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych oraz poprzez edukowanie w tym zakresie użytkowników, w szczególności młodzieży, rodziców i nauczycieli.

⁽¹⁾ COM(2007) 228 wersja ostateczna z dnia 2 maja 2007 r.

⁽²⁾ Dyrektywa w sprawie audiowizualnych usług medialnych, zob. 2007/65/WE.

⁽³⁾ Decyzja nr 1718/2006/WE.

II. Sektorowi mediów, by zwiększył swe zaangażowanie w dostarczenie niezbędnych narzędzi służących zwiększaniu poziomu umiejętności korzystania z mediów przez:

- 1) systematyczne upowszechnianie w drodze kampanii informacyjnych wiedzy o tym, w jaki sposób informacje i kreatywne treści są produkowane, opracowywane i rozpowszechniane w środowisku cyfrowym, w tym wiedzy o funkcjonowaniu wyszukiwarek internetowych i sposobach lepszego z nich korzystania;
- 2) dostarczanie obywatelom jasnych i przyjaznych użytkownikowi informacji poprzez organizowanie kampanii informacyjnych dotyczących technik wykorzystywanych dla celów informacji handlowych, a mianowicie dotyczących lokowania produktów i reklamy w Internecie, oraz dostarczanie obywatelom środków umożliwiających łatwiejsze dostrzeżenie granicy między marketingiem i treścią;
- 3) dostarczanie obywatelom informacji i tworzenie materiałów informacyjnych kierowanych szczególnie do

młodych ludzi i dotyczących tego, w jaki sposób w pełni zgodnie z przepisami obowiązującego prawa ich dane osobowe są przetwarzane w kontekście ofert dopasowanych do ich potrzeb, a zwłaszcza w kontekście reklamy interaktywnej;

- 4) aktywne informowanie obywateli podczas organizowanych dni informacyjnych o tym, jak funkcjonuje sektor gospodarki związany z kulturą, w tym także, jaką rolę w tym kontekście odgrywa prawo autorskie.

III. Niniejsze zalecenie skierowane jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 20 sierpnia 2009 r.

W imieniu Komisji

Viviane REDING

Członek Komisji
